

ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ ของอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยกับคู่แข่งชั้นใน กลุ่มอาเซียน

REVEALED COMPARATIVE ADVANTAGE INDEX (RCA) OF THAI SILK INDUSTRY WITH ASEAN COMPETITORS

ณามินตา โชนันท์กิจ*

Yaminta Choknanthakit*

ทิฏฐิรัตน์ ทิพรส**

Titirut Thipbharos**

* นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจอาเซียน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

* Student, M.B.A. (ASEAN Business) Program, Faculty of Business Administration, Dhurakij Pundit University

* Email: yamintac@gmail.com

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

** Assistant Professor (Mathematic and Statistics), Faculty of Applied Science, Dhurakij Pundit University

** Email: titirut.thi@dpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมผ้าไหมไทย โดยใช้วิธีการหาค่าความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (RCA) ซึ่งจะทำให้การวิเคราะห์ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2556 โดยการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง ได้แก่ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ในตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ตลาดโลก ตลาดอเมริกา และตลาดอาเซียน

ผลการศึกษาค่าดัชนี RCA พบว่า ประเทศไทย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในตลาดอาเซียน ขณะที่ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในตลาดอเมริกา และเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในทั้ง 3 ตลาด เพราะว่ามีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2556

คำสำคัญ : ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ อาเซียน

Abstract

The study has the objective was to study the comparative advantage of Thai Silk industry by using Revealed Comparative Advantage Index (RCA) in the period of 2004-2013. These analyses were conducted among Thailand and competitors such as the Philippines, Singapore, Indonesia, Malaysia, Cambodia, Laos, and Vietnam in the three major export markets: World, America, and ASEAN.

The results showed that Thailand has the competitive advantage in the export to ASEAN market, while Philippines and Indonesia have competitive advantage in the export to America market because the RCA of those countries is greater than 1, and Vietnam has RCA greater than 1 for three markets in the period of 2004-2013.

Keyword: The Revealed Comparative Advantage, ASEAN

บทนำ

การส่งออกมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยการส่งออกได้ทำรายได้ให้กับประเทศและเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญ อีกทั้งยังสามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาภายในประเทศได้เพื่อนำมาใช้ในส่วนการพัฒนาประเทศให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างต่อเนื่องและรวมไปถึงการจัดการบริหารประเทศอีกด้วย สินค้าประเภทรังไหมและเส้นไหม ผ้าไหมทอด้วยมือ และผลิตภัณฑ์ไหม ที่ผลิตในประเทศไทยซึ่งมีความละเอียดอ่อนประณีตสวยงาม มีความแวววาวในตัวเองมีลวดลายและสีสันโดดเด่นเป็นพิเศษแตกต่างจากผ้าไหมของประเทศอื่นๆ ทั้งรังไหมและเส้นไหม ผ้าไหมทอมือและผลิตภัณฑ์ไหม ยังเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดีและเป็นสินค้าได้รับความนิยมจากผู้บริโภคในต่างประเทศ

สภาวะการแข่งขันในปัจจุบันของอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยมีมูลค่าการส่งออกลดลงในปี พ.ศ. 2556 มีมูลค่าการส่งออก 28,613 ดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากปี พ.ศ. 2555 ซึ่งมีมูลค่าการส่งออก 32,730 ดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่ปี พ.ศ. 2557 กลับมามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นอีก โดยมีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 28,973 ดอลลาร์สหรัฐฯ (International Trade Center, 2014) และในปี พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะมีการรวมตัวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เน้นการร่วมมือทางเศรษฐกิจ เป็นตลาดและการผลิตร่วม มีการเคลื่อนย้ายแรงงาน บริการ การลงทุน เงินทุน อย่างเสรี มีการส่งเสริมขีดความสามารถด้านการแข่งขัน ซึ่งน่าจะเป็นโอกาสที่ดีของประเทศไทยในการส่งออกสินค้าในหมวดอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่มและสิ่งทอประเภทอุตสาหกรรมผ้าไหม เพื่อเป็นสินค้าเศรษฐกิจที่มีการส่งออกและทำรายได้ให้กับประเทศ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยในตลาดโลก ตลาดอเมริกา และตลาดอาเซียน เพราะเนื่องจากการศึกษาข้อมูลแล้ว พบว่าตลาดกลุ่มนี้เป็นตลาดที่น่าสนใจมากเพราะมีมูลค่าการนำเข้าผ้าไหมไทยสูงขึ้นในแต่ละปีแต่มีบางปีที่มีความผันผวนบ้างเล็กน้อยแต่ก็ยังคงเป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก และผู้วิจัยอยากจะได้สืบสานวัฒนธรรมความเป็นเอกลักษณ์ไทยและอนุรักษ์ผ้าไหมไทยสืบต่อไป จากงานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศไทยให้สามารถรักษาหรือพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

คำถามในการวิจัย

ผู้ประกอบการธุรกิจผ้าไหมไทยมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญในกลุ่ม ASEAN ที่ส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยัง ตลาดอาเซียน ตลาดอเมริกา และตลาดโลก เมื่อประเมินด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาวิเคราะห์ระดับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยในกลุ่มประเทศคู่แข่งในกลุ่มประเทศอาเซียนที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดอาเซียน ตลาดอเมริกา และตลาดโลก จำแนกตามรายการสินค้า ด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA)

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาศักยภาพในการแข่งขันส่งออกของอุตสาหกรรมผ้าไหม โดยใช้วิธีคำนวณดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) โดยพิจารณาข้อที่มีมูลค่าการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหม 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทรังไหมและเส้นไหม ผ้าไหม และผลิตภัณฑ์ไหม ตามพิกัดอัตราศุลกากร Harmonized System จากฐานระบบข้อมูล International Trade Center ในที่

นี้จะครอบคลุมปีในช่วงระหว่าง พ.ศ. 2547 – 2556 โดยจะศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศอาเซียน ได้แก่ ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ซึ่งเป็นประเทศคู่แข่งที่สำคัญของไทยที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดอาเซียน ตลาดอเมริกา และตลาดโลก

ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้อง

ความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎี การค้าที่สำคัญอย่างทฤษฎีของริคาร์เตอร์เตียนและทฤษฎีเฮคเซอร์-โอลิน สำหรับวิธีที่ใช้วัดความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบวิธีหนึ่งที่เป็นที่นิยมมากนั้น คือ ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Reveal Comparative Advantage: RCA) หรือที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า Balassa Index เนื่องจากได้รับการพัฒนาโดย Balassa (1965) โดยดัชนี RCA สามารถแสดงในรูปสมการ ดังนี้

$$RCA_i = \frac{X_{ij} / X_{nj}}{X_{iy} / X_{nt}}$$

โดยที่

- RCA_i แทน ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏของการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศ
- X_{ij} แทน มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมผ้าไหม
- ΣX_i แทน มูลค่าการส่งออกของสินค้าทุกประเภทของประเทศ
- W_k แทน มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมผ้าไหมรวมของ
- ΣW_k แทน มูลค่าการส่งออกของสินค้าทุกประเภทโดยรวมของ
- i แทน ประเทศผู้ส่งออก คือ ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม
- k แทน ตลาดอาเซียน ตลาดอเมริกา และตลาดโลก

RCA สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถในการแข่งขันในตลาดใดตลาดหนึ่งว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของประเทศผู้ส่งออกหนึ่งไปยังประเทศคู่ค้า และทำให้ทราบถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงขีดความสามารถในการแข่งขันการส่งออกของแต่ละประเทศในตลาดใดตลาดหนึ่งว่ามีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งของประเทศผู้ส่งออกหนึ่งไปยังประเทศคู่ค้า โดยที่สามารถแปลความหมายของ RCA ได้ว่า ถ้า RCA > 1 หมายความว่า ประเทศ มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหม หรือ RCA < 1 หมายความว่า ประเทศ มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกในอุตสาหกรรมผ้าไหม

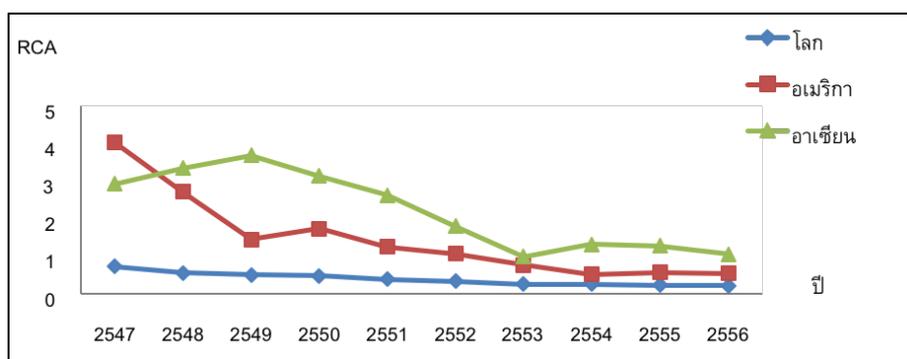
การศึกษาความสามารถในการแข่งขันส่งออกของอุตสาหกรรมโดยใช้ดัชนีดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) ผลงานที่เกี่ยวข้องของ คิริพร บุญชู และลลิตา ภูมิวัฒน์ ได้ทำการวิเคราะห์เศรษฐกิจการส่งออกผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหม ด้วยค่าดัชนี RCA ตามรหัสสินค้าตามพิกัดศุลกากร (Harmonize System) ที่ 5007 และผลิตภัณฑ์ไหม พบว่าประเทศไทยมีค่าดัชนี RCA มีค่าน้อยกว่า 1 โดยตลอด แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไปยังตลาดโลก โดยค่าดัชนี RCA มีแนวโน้มลดลงจาก 0.59 ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2549 เป็น 0.33 ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2555

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษางานวิจัยนี้ได้ทำการวิเคราะห์ จากการศึกษาด้วยดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่ปรากฏ (Revealed Comparative Advantage Index: RCA) การศึกษาการแข่งขันการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมระหว่างไทยกับประเทศคู่แข่งในอาเซียน เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือการนำเอาข้อมูลสถิติซึ่งเป็นข้อมูลทฤษฎีภูมิวิเคราะห์โดยใช้สูตร RCA เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบการแข่งขันการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยกับประเทศคู่แข่ง ที่มีมูลค่าการส่งออกตามพิกัดศุลกากรระบบฮาร์โมนิไซส์ (The harmonized commodity description and coding system: HS) โดยจะทำการศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2547-2556 รวมระยะเวลาทั้งหมด 10 ปี โดยพิจารณาความสามารถในการแข่งขัน จากการเทียบค่า RCA ของประเทศไทยและประเทศคู่แข่ง ซึ่งค่าที่ได้จะแสดงความสามารถในการแข่งขันการส่งออกของอุตสาหกรรมผ้าไหมได้อย่างดีวิธีการคำนวณหาค่าดัชนี RCA สำหรับอุตสาหกรรมผ้าไหม ของประเทศไทย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ที่ส่งออกไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

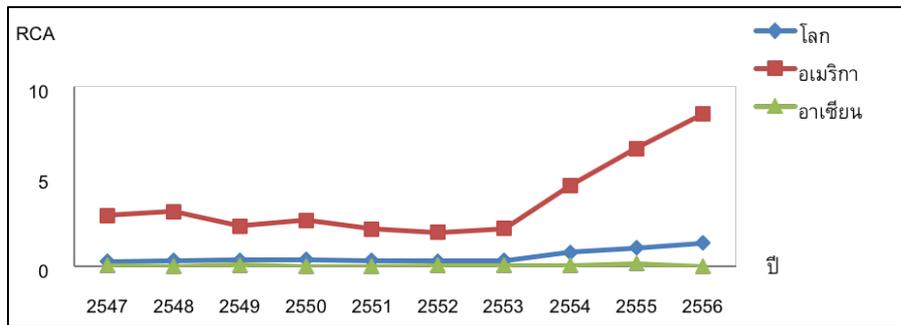
ผลการคำนวณหาค่าดัชนี RCA ของประเทศไทยไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลกมีค่าดัชนี RCA มีค่าไม่เกิน 1 แสดงให้เห็นว่า มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบและมีแนวโน้มที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากปี พ.ศ. 2547 มีค่าดัชนี RCA เท่ากับ 0.75 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2556 มีค่าดัชนี RCA เป็น 0.23 เช่นเดียวกับตลาดอเมริกา ประเทศไทยมีค่าดัชนี RCA ลดลงจากปี พ.ศ. 2547 มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบเป็น 4.05 จนกระทั่งปี พ.ศ. 2552 มีค่าดัชนี RCA เพียง 0.55 โดยมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ และสำหรับตลาดอาเซียน มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ในทุกช่วงเวลาและมีทิศทางที่ดีขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2547-2549 มีค่าดัชนี RCA เพิ่มขึ้นเป็น 2.94 และ 3.70 อย่างไรก็ตามค่าดัชนี RCA กลับลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2550-2556 เป็น 1.07 (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศไทยไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

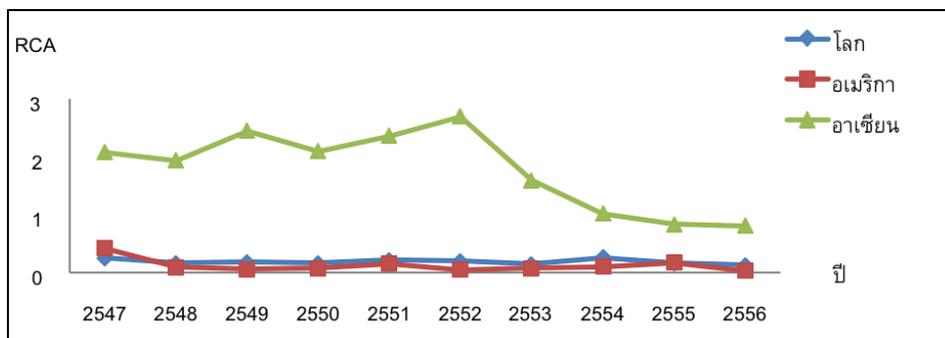
ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศฟิลิปปินส์ไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก น้อยกว่า 1 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.78 ใน ปี พ.ศ. 2554 จนกระทั่งปี 2556 มีค่าดัชนี RCA เพิ่มขึ้น เป็น 1.32 สำหรับการส่งออกไปยังตลาดอเมริกา มีค่าดัชนี

RCA มากกว่า 1 อย่างไรก็ตาม ค่าดัชนี RCA มีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ โดยเฉพาะในช่วงปี พ.ศ. 2547-2552 จนกระทั่งช่วงปี พ.ศ. 2553- 2556 มีค่าดัชนี RCA เริ่มคงที่ โดยที่ค่าดัชนี RCA ยังคงมากกว่า 1 ซึ่งมีค่า เป็น 2.09 และ 8.47 ในขณะที่ตลาดอาเซียน ประเทศฟิลิปปินส์มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ในทุกช่วงเวลา และมีค่าดัชนี RCA ต่ำที่สุดหากเทียบกับการส่งออกไปยังตลาดโลกหรือตลาดอเมริกา ผลการคำนวณค่า ดัชนี RCA ของประเทศสิงคโปร์ไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรม ผ้าไหมไปยังตลาดโลก มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี เช่นเดียวกับตลาดอเมริกา ในขณะที่ตลาดอาเซียนมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 จากปี พ.ศ. 2547-2554 อย่างไรก็ตามค่าดัชนี RCA เริ่มมี แนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วงปี พ.ศ. 2555-2556 ซึ่งมีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 คือ 0.83 และ 0.80 (ภาพที่ 2)

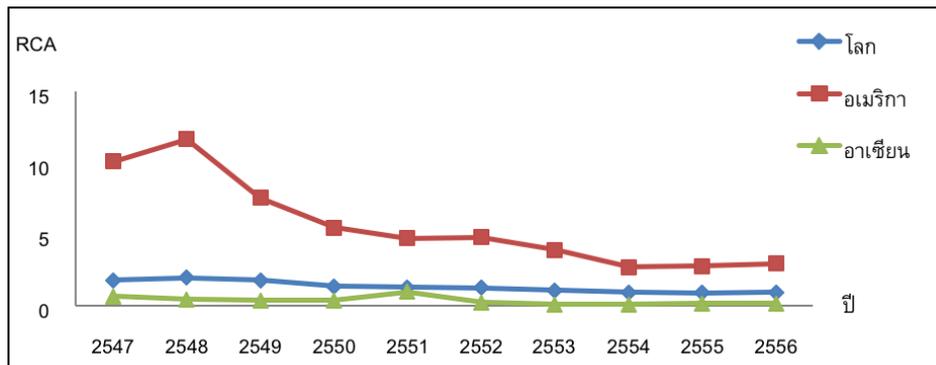
ภาพที่ 2 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศฟิลิปปินส์ ไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศสิงคโปร์ไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี เช่นเดียวกับตลาดอเมริกา ในขณะที่ตลาดอาเซียนมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 จากปี พ.ศ. 2547-2554 อย่างไรก็ตามค่าดัชนี RCA เริ่มมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัดในช่วงปี พ.ศ. 2555-2556 ซึ่งมีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 คือ 0.83 และ 0.80 (ภาพที่ 3)

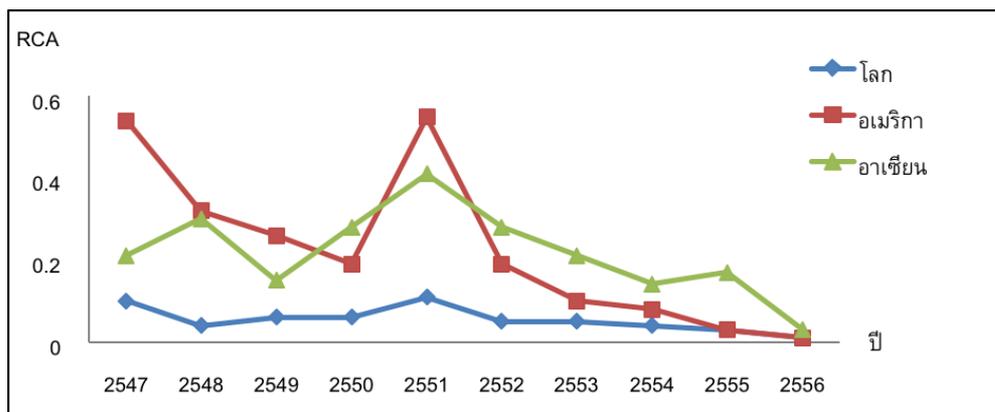
ภาพที่ 3 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศสิงคโปร์ ไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศอินโดนีเซียไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547-2553 จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2556 มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.90 เช่นเดียวกับ ตลาดอาเซียน มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี สำหรับการส่งออกไปยังตลาดอเมริกา มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ทุกช่วงปีและมีค่าดัชนี RCA มากที่สุดปี พ.ศ. 2548 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 11.67 (ภาพที่ 4)

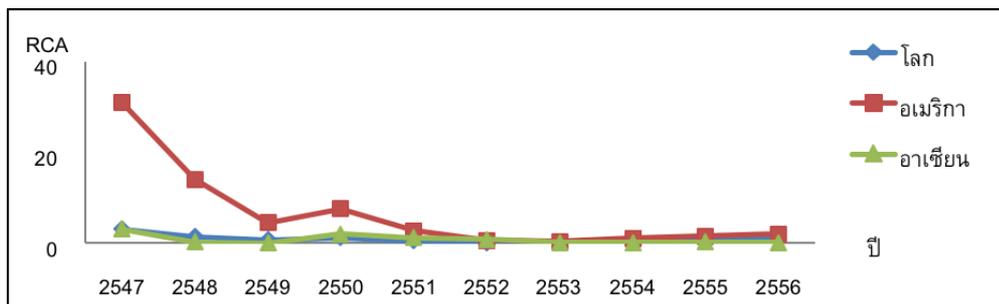
ภาพที่ 4 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศอินโดนีเซียไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศมาเลเซียไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี เช่นเดียวกับตลาดอเมริกาและตลาดอาเซียน ดังนั้นประเทศมาเลเซียมีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบทุกประเทศดังกล่าว (ภาพที่ 5)

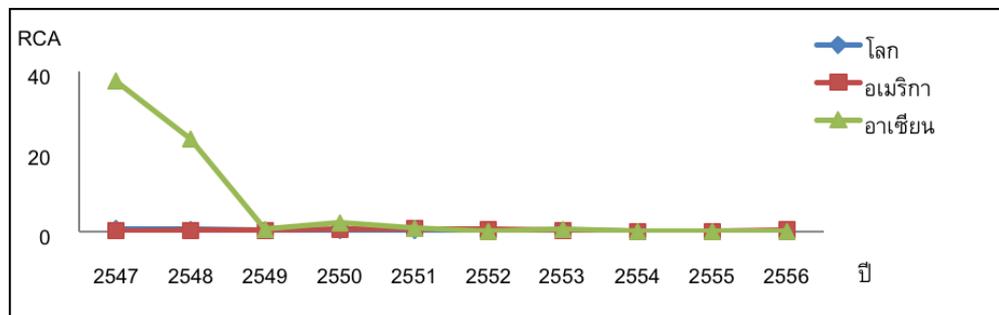
ภาพที่ 5 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศมาเลเซียไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศกัมพูชาไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ช่วงปี พ.ศ. 2547-2548 โดยมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ มีค่าเท่ากับ 3.17 ในขณะที่ พ.ศ. 2549 มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.74 อย่างไรก็ตามค่าดัชนี RCA มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปี พ.ศ. 2556 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.06 สำหรับการส่งออกไปยังตลาดอเมริกา มีลักษณะเช่นเดียวกับตลาดโลก กล่าวคือมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547-2551 และมีค่าดัชนี RCA ยังคงมากกว่า 1 ในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 2.05 ในขณะที่ตลาดอาเซียน มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 เมื่อปี พ.ศ. 2547 มีค่าเท่ากับ 3.13 อย่างไรก็ตามค่าดัชนี RCA มีแนวโน้มลดลง ในปี พ.ศ. 2556 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.16 (ภาพที่ 6)

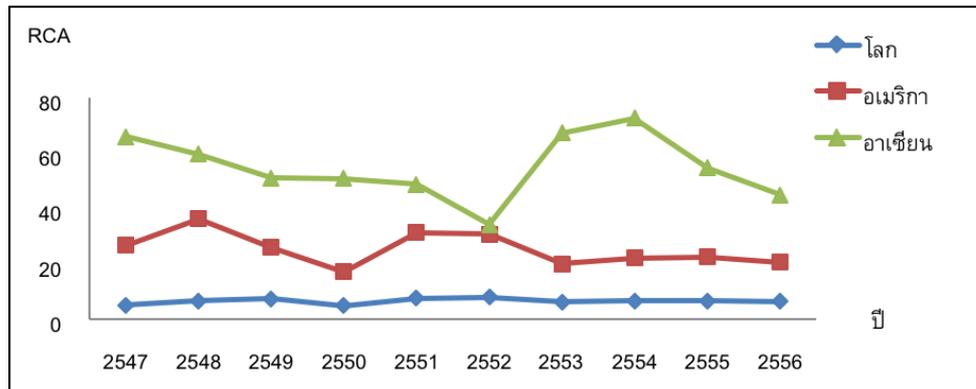
ภาพที่ 6 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศกัมพูชาไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวที่ส่งออกไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี สำหรับการส่งออกไปยังตลาดอเมริกา มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ในทุกช่วงปีเช่นเดียวกับตลาดโลก ในขณะที่การส่งออกไปยังตลาดอาเซียน มีค่าดัชนี RCA เกินกว่า 1 เมื่อปี พ.ศ. 2547 อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมผ้าไหมลาว ยังมีแนวโน้มที่ลดลง ในปี พ.ศ. 2556 โดยมีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.12 จากจากพิจารณาแล้ว ผู้วิจัยพบว่า การส่งออกของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังตลาดอาเซียนมีความผันผวนมากที่สุดสำหรับอุตสาหกรรมผ้าไหมลาว (ภาพที่ 7)

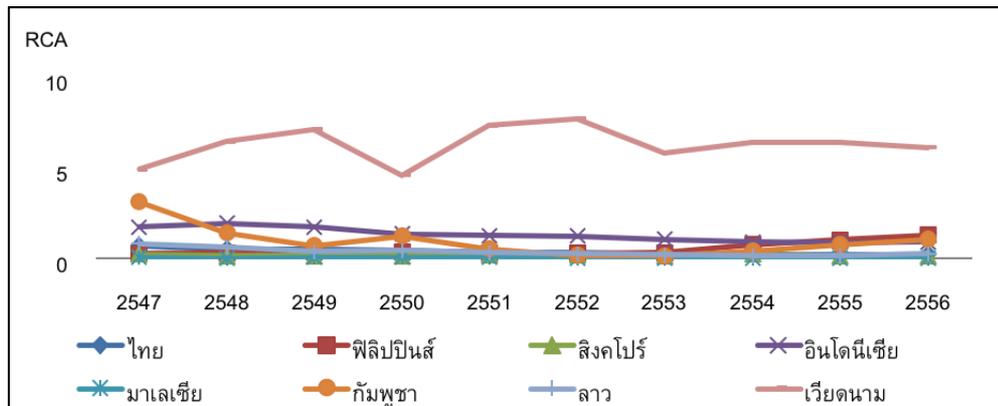
ภาพที่ 7 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศเวียดนามที่ส่งออกไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน พบว่า ในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหม โดยมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี ในทั้งสามตลาด จากการพิจารณาจากข้อมูลผู้วิจัยพบว่า ประเทศเวียดนามมีความสามารถในการแข่งขันมากที่สุดในกลุ่มอาเซียนดังกล่าวมาข้างต้น (ภาพที่ 8)

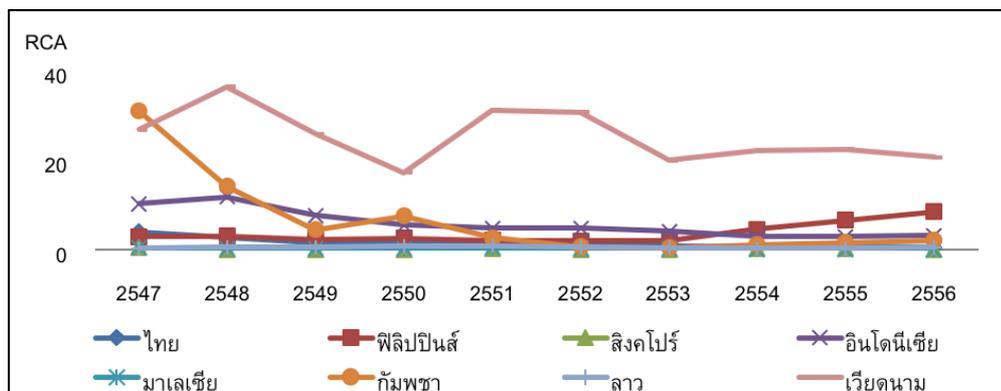
ภาพที่ 8 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศเวียดนามไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งทั้ง 7 ประเทศดังกล่าวในอุตสาหกรรมผ้าไหม ที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดโลก อเมริกา และอาเซียน ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ที่ส่งออกไปยังตลาดโลก พบว่า ประเทศเวียดนาม มีศักยภาพในการแข่งของอุตสาหกรรมผ้าไหมมากที่สุด เพราะว่ามีค่าดัชนี RCA เกินกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มในการส่งออกผันผวนบ้างเล็กน้อย รองลงมา คือ ประเทศฟิลิปปินส์ ซึ่งมีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547-2554 แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบด้วยดัชนี RCA ที่มากกว่า 1 ปี พ.ศ. 2556 ในขณะที่ประเทศอินโดนีเซีย มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547-2553 อย่างไรก็ตามมีแนวโน้มในการส่งออกลดลงเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2554-2556 ส่วนประเทศกัมพูชา ก็มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 เมื่อปี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นค่าที่มากกว่าประเทศคู่แข่ง ในขณะที่เดียวกัน ค่าดัชนี RCA มีแนวโน้มลดลงจากเดิมและมีความผันผวนทั้งได้เปรียบโดยเปรียบเทียบและเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ กล่าวคือ มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 และน้อยกว่า 1 สลับกันอยู่หลายช่วงปี จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2556 มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ในขณะที่ประเทศไทย สิงคโปร์ มาเลเซีย และลาว มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปีที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดโลก (ภาพที่ 9)

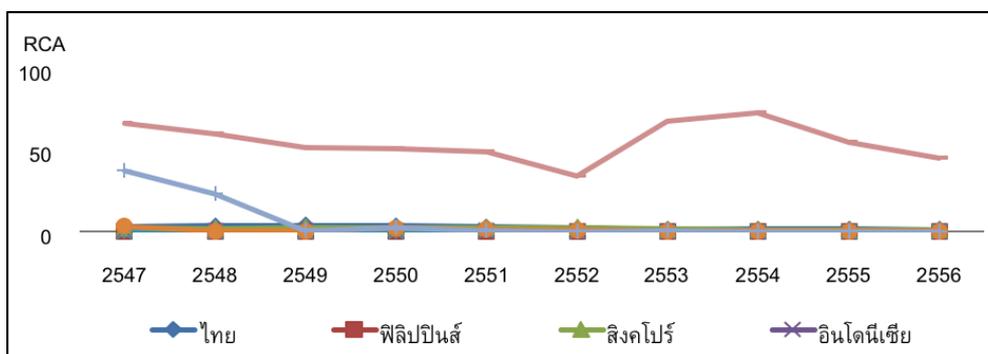
ภาพที่ 9 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศประเทศไทย และประเทศคู่แข่งไปยังตลาดโลก ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลการคำนวณหาค่าดัชนี RCA ของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งทั้ง 7 ประเทศดังกล่าวใน อุตสาหกรรมผ้าไหม ที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน ผลการคำนวณ ค่าดัชนี RCA ที่ส่งออกไปยังตลาดอเมริกา พบว่า ประเทศเวียดนาม มีความสามารถในการแข่งขันมากที่สุด เนื่องจากมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี รองลงมา คือ ประเทศฟิลิปปินส์ และประเทศ อินโดนีเซีย ซึ่งมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 เช่นเดียวกัน ในขณะที่ประเทศกัมพูชามีแนวโน้มที่ดีมากเมื่อ ปี พ.ศ. 2547 และสูงสุดที่สุดในประเทศคู่แข่งชั้น ในขณะเดียวกันก็มีแนวโน้มลดลง จนกระทั่งช่วงปี พ.ศ. 2554-2556 มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 อีกครั้ง ในขณะที่ประเทศไทยมีแนวโน้มในการส่งออกของ อุตสาหกรรมผ้าไหมที่ค่อนข้างมีแนวโน้มลดลง อย่างไรก็ตามตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547-2552 มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 แต่ในขณะเดียวกันในช่วงปี 2553-2556 มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 และมีแนวโน้มลดลงอีก ส่วนประเทศสิงคโปร์ มาเลเซีย และลาว พบว่ามีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี ดังนั้นจึง สามารถพิจารณาได้ว่าทั้งสามประเทศนี้มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบมากที่สุด (ภาพที่ 10)

ภาพที่ 10 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศประเทศไทย และประเทศคู่แข่งไปยังตลาดอเมริกา ปี พ.ศ. 2547-2556

ผลผลการคำนวณหาค่าดัชนี RCA ของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งทั้ง 7 ประเทศดังกล่าวในอุตสาหกรรมผ้าไหม ที่มีมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน ผลการคำนวณค่าดัชนี RCA ที่ส่งออกไปยังตลาดอาเซียน พบว่า ประเทศเวียดนามและประเทศไทย มีความสามารถในการแข่งขันในอุตสาหกรรมผ้าไหม โดยมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปีรองลงมา คือ ประเทศสิงคโปร์ มีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 ตลอดช่วงปี พ.ศ. 2547-2554 แต่ในขณะเดียวกันช่วงปี พ.ศ. 2555-2556 มีค่าดัชนี RCA น้อยกว่า 1 ขณะที่ประเทศกัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความสามารถในการแข่งขันโดยมีค่าดัชนี RCA มากกว่า 1 แต่เพียงสามปี ในขณะเดียวกันประเทศฟิลิปปินส์กับมาเลเซียมีค่าดัชนีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบในการแข่งขันในอุตสาหกรรมผ้าไหมในตลาดอาเซียน โดยมี RCA น้อยกว่า 1 ตลอดทุกช่วงเวลา (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 11 ดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกอุตสาหกรรมผ้าไหมของประเทศไทย และประเทศคู่แข่งไปยังตลาดอาเซียน ปี พ.ศ. 2547-2556

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ค่าดัชนีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ (RCA) โดยมูลค่าการส่งออกของอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยไปยังตลาดโลก อเมริกา และตลาดอาเซียน เพื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งในกลุ่มประเทศอาเซียนได้แก่ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย กัมพูชา ลาว และเวียดนาม ยกเว้น พม่า และ บรูไน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547-2556 ผลการคำนวณหาค่าดัชนี RCA ของประเทศไทยกับประเทศคู่แข่งทั้ง 7 ประเทศดังกล่าวในอุตสาหกรรมผ้าไหม พบว่า ประเทศเวียดนาม เป็นเพียงประเทศเดียวที่มีศักยภาพในการแข่งขันของอุตสาหกรรมผ้าไหมไปยังตลาดโลก และมีความได้เปรียบทุกประเทศคู่แข่งทั้งสามตลาดเพราะว่ามีค่าดัชนี RCA เกินกว่า 1 ตลอดทุกช่วงปี ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มในการส่งออกผันผวนบ้างเล็กน้อย ในขณะที่การส่งออกไปยังตลาดอเมริกา พบว่า ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศเวียดนาม มีความสามารถในการแข่งขันเพราะว่ามีค่าดัชนี RCA เกินกว่า 1 ทุกปีในช่วง พ.ศ. 2547-2556 ในขณะที่การส่งออกไปยังตลาดอาเซียน พบว่า ประเทศไทยและประเทศเวียดนามมีความสามารถในการแข่งขันเท่ากัน คือมีค่าดัชนี RCA เกินกว่า 1 ทุกปี ในช่วง พ.ศ. 2547-2556 แสดงให้เห็นว่าการส่งออกไปยังตลาดโลกและตลาดอเมริกา มีความเสียเปรียบโดยเปรียบเทียบ ให้กับประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และประเทศเวียดนาม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริพร บุญชู และสิทธิ ภูมิวัฒน์ ได้ทำการวิเคราะห์เศรษฐกิจการส่งออกผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ไหม ด้วยค่าดัชนี RCA ตามรหัสสินค้าตามพิกัดศุลกากร (Harmonize System) ที่ 5007 และผลิตภัณฑ์ไหม พบว่า ประเทศไทยมีค่าดัชนี RCA มีค่าน้อยกว่า 1 โดยตลอด แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยไม่มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบในการส่งออกไปยังตลาดโลก โดยค่าดัชนี RCA มีแนวโน้มลดลงจาก 0.59 ในช่วงปี พ.ศ. 2544-2549

เป็น 0.33 ในช่วงปี พ.ศ. 2550-2555 ดังนั้นผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยควรพัฒนาธุรกิจผ้าไหมให้มากขึ้น ทั้งในด้านการผลิตและการพัฒนาคุณภาพผ้าไหม เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของตลาดโลกเพราะเนื่องจากผ้าไหมไทยยังเป็นสินค้าที่ต่างประเทศชื่นชอบให้ความนิยม และหลงใหลในความเป็นเอกลักษณ์ เพราะมีความสวยงาม มั่นคง สีสัน ลวดลายสวยงามซึ่งมีความแตกต่างจากประเทศอื่น จุดเด่นตรงนี้จะสามารถนำมาพัฒนาขีดความสามารถในอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้สามารถให้ข้อเสนอแนะที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจการส่งออกของอุตสาหกรรมผ้าไหม สร้างสินค้าผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีคุณภาพสูงโดยมีเป้าหมายเจาะกลุ่มผู้บริโภคชั้นดีเยี่ยม (High End) ที่มีกำลังซื้อสูงและมีความชื่นชอบในสินค้าผลิตภัณฑ์ใหม่และความเป็นเอกลักษณ์ไทย โดยเฉพาะผู้บริโภคในกลุ่มยุโรป อเมริกา เป็นต้น และภาครัฐควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนอย่างจริงจังให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในการผลิตวัตถุดิบ ได้แก่ เส้นไหมและรังไหม ผ้าทอไหม และผลิตภัณฑ์ใหม่ให้มีคุณภาพอยู่ในระดับที่เป็นมาตรฐานในการส่งออก

บรรณานุกรม

- กระทรวงการต่างประเทศ. (2555). *มูลค่าการส่งออกของประเทศไทยในอาเซียน*. สืบค้น 18 กันยายน 2557, จาก www.mfa.go.th
- กรมศุลกากร. (2557). *พิกัดศุลกากร*. สืบค้น 18 กันยายน 2557, จาก www.customs.go.th
- กรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2557). *ข้อมูลสถิติด้านหม่อนไหมสรุปมูลค่าการส่งออกนำเข้า*. สืบค้น 21 สิงหาคม 2557, จาก http://qsds.go.th/newqsds/inside_page.php?pageid=54
- กระทรวงการคลัง. (2557). *สถิติการนำเข้า-ส่งออก*. สืบค้น 21 สิงหาคม 2557, จาก http://dw.mof.go.th/foc/program/import_Export/index.asp
- กระทรวงพาณิชย์. (2557). *มูลค่าการส่งออกของประเทศไทยในอาเซียน*. สืบค้น 30 สิงหาคม 2557, จาก www.moc.go.th
- กระทรวงพาณิชย์. (2557). *ตลาดที่ส่งออกสำคัญของไทย*. สืบค้น 20 สิงหาคม 2557, จาก www.dft.go.th
- สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. (2554). *มูลค่าการส่งออกสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มไทยไปยังตลาดโลก*. สืบค้น 28 สิงหาคม 2557, จาก http://www.thaitextile.org/iu_backup/link_content/report_DEC54.pdf
- ศิริพร บุญชู และลลิตา ภูมิวัฒน์. (2557). *การวิเคราะห์เศรษฐกิจการส่งออกผ้าทอไหมและผลิตภัณฑ์ไหม*. สืบค้น 15 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.qsds.go.th/research/file/206.pdf>
- Balassa, B. (1965). Trade Liberalization and 'Revealed' Comparative Advantage, *The Manchester School*, New York, 33, 99-123.
- Ferto, I. & Hubbard, L.J. (2003). Revealed comparative advantage and competitiveness in Hungarian agri-food sectors, *The World Economy*, 26, 247-259.
- International Trade Center. (2014). *International Trade Exports and Imports*. Retrieved September 16, 2014, from <http://www.intracen.org/itc/market-info-tools/trade-statistics/>